

MICHELBERGER PÁL

Elnöki üdvözlés a MTESZ részéről

Elnök Úr, tisztelt Ankét!

Köszönöm, hogy meghívtak erre a mostani ülésre is, immár ha jól emlékszem, harmadszor vagy negyedszer veszek részt. Vámos Éva kolléganőnk készített is egy elnöki köszöntőt. Ha megengedik, ennek az első bekezdését azért felolvasom. Az „Újabb eredmények a hazai tudomány, technika és orvostörténet köréből” című ankétsorozat 18. rendezvényét „Kapcsolatok Magyarország és Európa más részei között a tudományok, a technika és az orvoslás történetében címmel” a MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottsága, amelynek szervezői, vezetői itt ülnek, mint egyik főrendező, szervezi. Ez a Bizottság idén 30 esztendő. 1971-ben, **Mátrainé Zemplén Jolán** műegyetemi fizikatörténész professzor asszony elnökletével, és **Bíró Gábor** titkárságával kezdte el működését a Bizottság. A kezdetektől a MTESZ tagegyesületek és a vidéki szervezetek delegáltjaiból állt a Bizottság. A Budapesti Műszaki, később Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem azóta megszűnt Fizikatörténeti Kutatócsoportjára, az Országos Műszaki Múzeumra is jelentősen támaszkodott a munka. Ennek a munkának a folytatása ez a mostani ankét.

Hölgyeim és Uraim!

Végiggondolva a mai ankét, mai konferencia témakörét, amelyik kapcsolatokról, európai kapcsolatokról, peregrinációról szól, revideálnom kell a tavalyi elnöki megnyitóban mondottakat, ahol azt elemeztem, öt különleges feltétel együttese szükséges ahhoz, hogy valahol a tudományos kutatás virágozzék, ami Magyarországon a kiegyezés után egyidejűleg jelen volt, és ez a magyarázata annak, hogy 12 magyar származású Nobel-díjassal büszkélkedhetünk. Ami körülbelül a világ népességét és népsűrűségét tekintve 10-szerese az átlagos Nobel-díjas sűrűségnek. Ez az öt feltétel sorjában: az egyéni kiválóság, természetes adottság, zsenialitás kérdése, amely nyilvánvalóan hozzátartozik. Egy multikulturális, nem monolitikus társadalmi berendezkedés, amelyik lehetővé teszi azt, hogy az emberek nyitottak és sokszínűek lehessenek, értékeket mutassanak föl különböző csoportokban, egymástól különböző értékeket. Egy fellendülő gazdasági élet, amely fogadni és finanszírozni képes a tudományos eredményeket. Egy kiváló oktatási rendszer, elsősorban egy középiskolai kiváló oktatási rendszer. És végül a sztereó gondolkodást, a térbeli, idézőjelben térbeli gondolkodást biztosító, lehetőleg különböző nyelvcsaládokhoz tartozó nyelvek egyidejű, anyanyelvi szintű ismerete. Ez az öt feltétel a mai program tükrében is nyilvánvalóan hozzájárult és feltétele volt annak, hogy Magyarország durván tízszeres Nobel-díjas sűrűséggel tud dicsekedni a világhoz képest. Egy valamit azonban kifelejtettem, és éppen a mai konferencia mutatott erre rá. Rendkívül fontosnak tartom azt a kapcsolatrendszer, amely a kiváló szellemi képességgel rendel-

kező emberek között kialakul. Az agykutatók is azt mondják, hogy nem az agyban lévő idegsejtek száma önmagában, hanem a köztük lévő kapcsolatrendszer a döntő. Nem véletlen, hogy a mai tudományos életben network-ökről, hálózatokról beszélnek. Nyilvánvalóan az emberek működésében is ezeknek van a legnagyobb megtermékenyítő szerepe. Hiszen fehér asztal mellett, konferencián, szünetben és nagyelőadáson, baráti beszélgetésnél szinte észrevétlenül kapcsolódnak egymáshoz a gondolatok, és termékenyítik meg kölcsönösen egymás gondolatvilágát a beszélgetésben résztvevő tudósok. Talán az öt tavaly elmondott témához ez a hatodik a legfontosabb, és ma ennek a konferenciának, ennek az anknak éppen ez a hatodik az alapvető célja, ennek a szervezési módszeréről lesz szó. Én kívánom azt, hogy a konferencia sikeres legyen, és ne csak azt tárja föl, ami volt a múltban, hanem mutassa meg a jövőnek is azt, hogy hogyan kell ezt a kapcsolatrendszert még gyümölcsözőbbé tenni.